

DE TOEKOMST VAN SCHERPENZEEL

Wat heeft uw voorkeur?

Scherpenzeel

Barneveld

De gevolgen op een rij:

Wat betekent zelfstandigheid of herindeling voor Scherpenzeel?



Toekomstvisie

Samen zijn we Scherpenzeel

De gevolgen op een rij: toelichting op het proces

AANLEIDING

In januari hebben we de Toekomstvisie 2030 vastgesteld. In juni van dit jaar verscheen een adviesrapport over de vraag hoe Scherpenzeel dit het best kan waarmaken. Dit advies was kortgezegd: de gemeente Scherpenzeel moet op korte termijn flink investeren om zelfstandig te kunnen blijven. Lukt dit niet, dan is het beste alternatief een herindeling met de gemeente Barneveld. Natuurlijk is een afweging tussen deze twee opties niet zomaar te maken. Er kleven immers voordelen en nadelen aan beide scenario's. Daarom hebben we alle gevolgen van 'Zelfstandig Scherpenzeel' en 'Herindeling met Barneveld' onderzocht. De uitkomsten van het onderzoek naar de gevolgen van beide keuzes staan in het eindrapport van de stuurgroep. Dit document is een samenvatting van het rapport.

WIE HEEFT ONDERZOCHT?

Het onderzoek naar de gevolgen van beide opties is gedaan door de Stuurgroep. De Stuurgroep bestaat uit alle fractievoorzitters, de griffier, de collegeleden, de gemeentesecretaris, de controller en een strategisch adviseur. Ook is er door de raad een onafhankelijke externe adviseur ingeschakeld, en betrokken geweest bij het onderzoek.

ONDERZOEK OP VIJF THEMA'S

Het onderzoek is verdeeld in vijf thema's:

1. Dienstverlening (bijv. burgerzaken in eigen dorp)
2. Voorzieningen (bijv. zwembad)
3. Identiteit (bijv. het gevoel bij Scherpenzeel)
4. Invloed en democratie (bijv. kennen van wethouders en raadsleden)
5. Kosten (bijv. hoogte van belastingen)

Voor elk thema is gekeken wat de gevolgen zijn in het geval van zelfstandigheid of herindeling met de gemeente Barneveld.

FEITELIJKE ANALYSE

We kijken in dit rapport vooruit. We weten dat er werk aan de winkel is om Scherpenzeel klaar te maken voor de toekomst. We focussen ons in dit rapport vooral op wat dat uiteindelijk, in beide scenario's, voor u betekent. Het onderzoek schetst alleen de feitelijke gevolgen van beide keuzes. Het zijn gevolgen die dus door iedereen uit de Stuurgroep worden onderschreven. Wat die gevolgen betekenen en hoe daarmee om te gaan is wel een politieke keuze.

WIE BESLIST UITEINDELIJK?

De uiteindelijke keuze tussen de twee opties wordt gemaakt door de gemeenteraad. Het eindrapport van de stuurgroep, de meningen van inwoners, verenigingen en bedrijven, en het rapport van de externe adviseur spelen een rol. Op basis van al die informatie kiest de raad straks een richting. Dat gebeurt tijdens de raadsvergadering op 9 december.

ROL PROVINCIE GELDERLAND

De Commissaris van de Koning van de provincie Gelderland moet vertrouwen hebben dat de keuze in de toekomst houdbaar is.

EN DAN?

Als het besluit is genomen volgt het uitwerken daarvan. Bij zelfstandigheid betekent dat een goed plan maken voor dienstverlening, voorzieningen, investering in bestuur en organisatie en het regelen van het geld dat daarvoor nodig is. Bij een herindeling start er een apart traject dat in de Wet Arhi staat beschreven.

LEESWIJZER

Op een overzichtspagina leest u per thema wat de belangrijkste uitkomsten zijn voor de twee scenario's. Ook staat erbij of die voordelig of nadelig zijn (vinkje of kruisje). U kunt op elk themablok klikken (in de digitale pdf) en komt dan automatisch bij de toelichtingen terecht. Op de twee toelichtingspagina's vindt u meer uitleg.

CONTACT

Bij vragen of opmerkingen kunt u contact opnemen via toekomstvisie@scherpenzeel.nl of 033 277 23 24.

Disclaimer

Deze publicatie geeft een beeld van de onderzoeksuitkomsten en is bedoeld als middel voor het voeren van een gesprek. Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. Deze publicatie mag niet zonder overleg worden gebruikt door derden.

Vaststellen
Toekomstvisie 2030
15-01-2019

Adviesrapport Verdiepings-
onderzoek Toekomstvisie
02-06-2019

Analyserapport
'Gevolgen op een rij'
04-11-2019

Inwoners-
gesprek
21-11-2019

Raadsbesluit
'Richting voor de toekomst'
09-12-2019

HISTORIE

UITWERKING
VANAF 1-1-2020

Interactie & samenleving

Verdiepend onderzoek: Hoe?

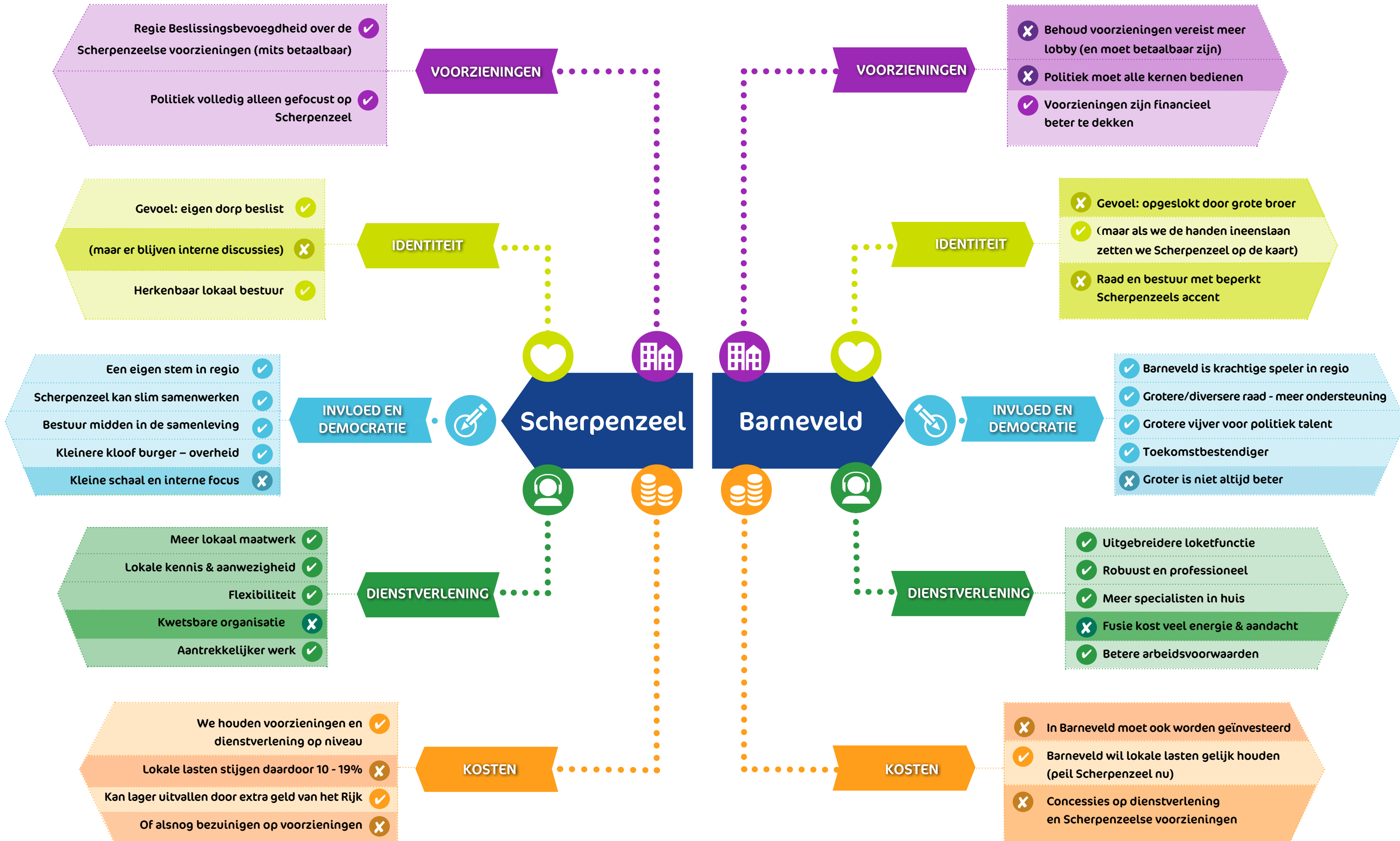
Verdiepend onderzoek: Gevolgen?

Interactie samenleving

Politiek besluit

Uitwerking

De gevolgen op een rij:




VOORZIENINGEN



Regie Beslissingsbevoegdheid over de Scherpenzeelse voorzieningen (mits betaalbaar)

Scherpenzeel beslist zelf welke voorzieningen we in stand houden, hoeveel dat mag kosten, en hoe dat wordt geregeld. We kunnen bijvoorbeeld zelf bepalen welk niveau van jeugdzorg we willen leveren, en welke activiteiten, organisatie, tradities etc. belangrijk zijn voor Scherpenzeel.

Politiek volledig alleen gefocust op Scherpenzeel

De gemeenteraad hoeft maar naar 1 kern (Scherpenzeel) te kijken, en geen rekening te houden met hoe dat over komt op andere dorpskernen en of de aandacht gelijk verdeeld is.

ZELFSTANDIG


IDENTITEIT



Gevoel: eigen dorp beslist

Het voelt goed om zelf de touwtjes in handen te hebben, en te bepalen hoe we de zaken in Scherpenzeel regelen. Kanttekening is, dat er dan vooral binnen Scherpenzeel wordt vergeleken. In een heringedeelde gemeente moeten we ons als dorp hard maken ten opzichte van andere dorpen. Dat zorgt dan voor saamhorigheid: we moeten samen sterk zijn voor onze dorpsbelangen.

(maar er blijven interne discussies)

Herkenbaar lokaal bestuur

Inwoners van Scherpenzeel kennen veelal hun bestuurders en raadsleden. Dat roept waarschijnlijk een gevoel op van meer invloed, betrokkenheid en/of verantwoordelijkheid.

ZELFSTANDIG


INVLOED EN DEMOCRATIE



Een eigen stem in regio

In een heringedeelde gemeente gaat de wethouder naar de regio met de verschillende wensen vanuit alle kernen. Een wethouder van een zelfstandige gemeente gaat met alleen Scherpenzeelse wensen op pad. Daardoor krijgen de wensen uit de Scherpenzeelse samenleving relatief veel aandacht in de regio (ook al is Scherpenzeel maar een kleine kern).

Scherpenzeel kan slim samenwerken

Als zelfstandige gemeente kiezen we zelf met wie we op welk onderdeel willen samenwerken, zonder dat we onze eigen regie verliezen.

Bestuur midden in de samenleving

Bestuurders hebben hun aandacht alleen aan Scherpenzeel te geven, waardoor zij nauw betrokken kunnen zijn, en een groot netwerk (kunnen) opbouwen.

Kleinere kloof burger – overheid

Als bestuurders bekender zijn, sneller bereikbaar, en zichtbaarder, en als ze het alleen maar hebben over zaken die we in Scherpenzeel herkennen, zal de ervaren kloof tussen burger en overheid waarschijnlijk kleiner zijn.

Kleine schaal en interne focus

Dat we alleen maar naar Scherpenzeel hoeven te kijken, brengt ook risico's met zich mee. Als we teveel opgaan in wat er zich binnen onze gemeentegrenzen afspeelt, moeten we oppassen dat we niet uit het oog verliezen dat er ook zaken van buitenaf op ons af komen.

ZELFSTANDIG

TOELICHTING GEVOLGEN SCHERPENZEEL ZELFSTANDIG


DIENTSTVERLENING



Meer lokaal maatwerk

Een loket in eigen dorp, en veel lokale kennis en focus onder medewerkers. Flexibiliteit en maatwerk, ook in het sociaal domein.

Lokale kennis & aanwezigheid

Medewerkers en bestuurders kennen Scherpenzeel goed. We werken dagelijks in (en vanuit) Scherpenzeel. Die kleine schaal is overzichtelijk en maakt dat we flexibel in kunnen spelen op de lokale situatie.

Flexibiliteit

Een kleinere schaal, minder medewerkers maakt de organisatie minder stroef. Er zijn korte lijnen. Daardoor is er flexibiliteit in processen en handelen.

Kwetsbare organisatie

We hebben per onderwerp vaak slechts 1 ambtenaar. Er is weinig 'vervangbaar', als iemand vertrekt, gaat veel kennis over diverse onderwerpen verloren.

Aantrekkelijker werk

Medewerkers werken nauw samen met de samenleving ('met de benen in de klei') en hebben een divers takenpakket. Een kleine organisatie is ook prettig werken.

ZELFSTANDIG


KOSTEN



We houden voorzieningen en dienstverlening op niveau

Uitgangspunt is dat we alle voorzieningen in Scherpenzeel (Zwembad, Breehoek etc.) en het sociale maatwerk zoveel mogelijk overeind proberen te houden.

Lokale lasten stijgen daardoor 10 - 19%

Daar staat wel een prijskaartje tegenover. We zullen de lokale lasten 10 - 19 % moeten verhogen. Dat is € 86,- tot € 160,- voor een gemiddeld huishouden.

Kan lager uitvallen door extra geld van het Rijk

Als het volgende kabinet besluit om bijv. de rijksbijdrage, die we nu krijgen voor jeugdzorg, ook op de lange termijn te garanderen, hoeft de belasting niet zoveel te worden verhoogd. Maar omdat dat nog niet zeker is hebben we dat niet meegeteld.

Of alsnog bezuinigen op voorzieningen

In plaats van meer belasting, kunnen we ook bezuinigen op voorzieningen. Dat is een keuze die de raad, op basis van de geluiden uit de samenleving, dan straks zal moeten maken.

ZELFSTANDIG

VOORZIENINGEN



- ✗ Behoud voorzieningen vereist meer lobby (en moet betaalbaar zijn)

In een heringedeelde gemeente moet de raad het beschikbare budget verdelen tussen alle dorpen. Dan moet Scherpenzeel zorgen dat de wensen uit ons dorp duidelijk gehoord worden in de nieuwe gemeenteraad.

- ✗ Politiek moet alle kernen bedienen

Bij de keuze die de gemeenteraad vervolgens moet maken proberen de raadsleden het geld eerlijk over alle kernen te verdelen. Niet alle wensen uit Scherpenzeel worden ingewilligd.

- ✓ Voorzieningen zijn financieel beter te dekken

Een grotere schaal heeft efficiencyvoordelen. Bovendien heeft Barneveld meer inkomsten van het rijk en uit grondexploitatie. Er is dus per inwoner iets meer te besteden.

IDENTITEIT



- ✗ Gevoel: opgeslokt door grote broer

De gemeente Scherpenzeel is qua inwoneraantal en grondgebied veel kleiner dan Barneveld. Dat geeft wellicht het gevoel dat Scherpenzeel opgaat in iets waar het daarna maar weinig zichtbaar is. Toch biedt het ook de kans van een 'we maken ons samen sterk om zichtbaar te blijven in Barneveld'. Dat schept een band binnen Scherpenzeel.

- ✓ (maar als we de handen ineenslaan zetten we Scherpenzeel op de kaart)

- ✗ Raad en bestuur met beperkt Scherpenzeels accent

Na herindeling komt maar een klein deel van alle raadsleden uit Scherpenzeel. Alhoewel alle raadsleden zich voor de gehele gemeente inzetten, betekent dat dat de lokale kennis (en korte lijntjes) minder vanzelfsprekend zijn.

INVLOED EN DEMOCRATIE



- ✓ Barneveld is krachtige speler in regio

Barneveld is een grote gemeente in de regio. Dat maakt vaak ook dat zo'n gemeente meer invloed heeft in welke richting er wordt gekozen in de regio. Als Scherpenzeel onderdeel wordt van de gemeente Barneveld, wordt dit aandeel wellicht nog groter, en heeft Scherpenzeel indirect ook een grotere stem in de regio, maar geen eigen stem.

- ✓ Grotere/diversere raad - meer ondersteuning

De nieuwe gemeente heeft een grotere raad op basis van het aantal inwoners. Dat betekent vaak ook grotere fracties. Binnen die fractie krijgt ieder raadslid dan meer tijd om zich in zijn eigen onderwerpen te verdiepen.

- ✓ Grotere vijver voor politiek talent

De nieuwe gemeente heeft meer inwoners. Dus waarschijnlijk ook meer mensen met politiek talent (en met interesse in een functie als raadslid of wethouder). Dat maakt het makkelijker voor politieke partijen om met een kandidatenlijst te komen.

- ✓ Toekomstbestendiger

Herindeling van gemeenten is een trend. En er blijven (nieuwe) taken op gemeentes afkomen. Dat maakt dat we op de lange termijn misschien sowieso moeten herindelen.

- ✗ Groter is niet altijd beter

Herindeling is geen garantie dat er nooit meer iets mis zal gaan. Op iedere schaal kunnen zaken goed geregeld worden.

TOELICHTING GEVOLGEN HERINDELING BARNEVELD

DIENSTVERLENING



- ✓ Uitgebreidere loketfunctie

Een heringedeelde gemeente is door zijn schaalgrootte eerder in staat een uitgebreider pakket aan dienstverlening aan te bieden. Bijvoorbeeld ruimere openingstijden, een betere website, of sneller contact.

- ✓ Robuust en professioneel

Een grotere gemeente heeft per onderwerp meer ambtenaren in huis. Dat zorgt wellicht voor een meer ambtelijke (of bureaucratische) benadering, maar je loopt minder risico's. Als er een ambtenaar uitvalt is er altijd vervanging.

- ✓ Meer specialisten in huis

Doordat een grotere gemeente per onderwerp meer mensen in huis heeft, kun je vakspecialisten en uitvoerders aannemen (in plaats van 1 alleskunner per onderwerp). Je hebt dan ook kennis in huis voor specialistische vragen die niet zo vaak voorkomen.

- ✗ Fusie kost veel energie & aandacht

Een fusie/herindelingstraject betekent veel veranderingen: het inregelen van alle processen, communicatie, nieuwe gewoonten en huisstijl. Dit is een intensief traject. Dat betekent dat ambtenaren en bestuurders hun aandacht tijdelijk moeten verdelen tussen het fusietraject, en het gewone werk van een gemeente.

- ✓ Betere arbeidsvoorwaarden

Een grotere gemeente kan meer groeikansen bieden en kent hogere salarisschalen.

KOSTEN



- ✗ In Barneveld moet ook worden geïnvesteerd

In Scherpenzeel hebben we een relatief hoog niveau van voorzieningen en dienstverlening. En in de nieuw te vormen gemeente hebben we misschien wel samen allerlei wensen, die geld kosten.

- ✓ Barneveld wil lokale lasten voor huishoudens gelijk houden (peil Scherpenzeel nu)

De lokale lasten per (gemiddeld) huishouden zijn nu in beide gemeentes ongeveer gelijk (overigens: het lasten niveau voor bedrijven ligt hoger). De kans is klein dat Barneveld de belastingen zal verhogen voor al hun inwoners vanwege de fusie met Scherpenzeel.

- ✗ Concessies op dienstverlening en Scherpenzeelse voorzieningen

Zonder extra inkomsten uit lokale belastingen kunnen niet alle (gezamenlijke) ambities worden gefinancierd. De kans is groot dat dat er (in de onderhandelingen) toe leidt dat niet alle Scherpenzeelse voorzieningen overeind kunnen blijven.